

909.

1

ОДЕЉЕЊЕ СПЕЦИЈАЛНЕ ПОЛИЦИЈЕ У. Г. Б.

Презиме и име: Н О В Г О Р О Д С К И Д Р. Б Е Ђ А М И Н,

Надимак: ..... Илегална имена: .....

Занимање: лекар Датум рођења: 20. јуна 1885. год.

Место рођења: Вилна ..... срез (за странца држава) Русија

Држављанство: српско ..... Народност: јеврејин

Вера: мојсијева ..... Завичајна општина: Београд

Име оца: Илије ..... мајке: Љубов ..... рођена: .....

● Брачно стање: ожењен ..... Име и рођено презиме супруге-а Вера

Број деце: једно ..... и њихова имена Александар

Стручна и школска спрема: свршен медицински факултет

Које језике говори и пише: српски, руски, немачки и служи се француским

Јели и како регулисао војну обавезу (чин): јесте-санит. п. пуковник

Место сталног становања, улица и број: Београд-Далматинска 34.

● Подаци: Ухапшен по налогу Гестапоа под сумњом да је јеврејин

Лица у вези: .....

Предмети: II д. 5116/42

ИДБ, УГБ-С. II - 8/13, к. 144/15

III док. 8/13

2

Predmet: Izveštaj o privodjenju Dr. Novogradski
Venimijana, lekara, navodno Jevrejina.

ODELENJU SPECIJALNE POLICIJE
UPRAVE GRADA BEOGRADA.

U noći između 26 i 27 ovog meseca, priveo sam Odelanju Dr. Novogradskog Venimijana, lekara, rođenog 20 juna 1888 godine u Vilnu-Rusija, sina Julijusa i Ljube, državljanina srpskog, sa stanom u Dalmatinskoj ulici broj 34, za koga postoje obaveštenja i sumnja da je pokršteni jevrejin. Prednje mi je čast dostaviti Odelanju s molbom na nadležnost.

27 januara 1942 godine
Beograd

Vahan Z. Tongavliet
pol. agent U.g.B.

ИСТОРИЈСКИ
АРХИВ
БЕОГРАДА

Д. О. Кривоу Тодоровић
 Фруст менаџмент
 - Јеврејин -

П. Кривоу
 20/11/15

ИДБ УГБ - О. П. - 8/13, к. 144/15

ИСТОРИЈСКИ
 АРХИВ
 БЕОГРАДА

Рађено 26.1. 1942 г.
у Одељењу специјалне полиције Ј.г.В.

ПРОТОКОЛ ЛИЧНОГ ПРЕТРЕСА

Извршен данас над приведеним д-р Ногобагери Вешмија

по занимању лекар из Београда

са станом у улици Симеунској бр. 34

оји се ставља у з-твор р-ди:

Приликом личног претреса нађено је и одузето:

1. (4178) тешири хиподе сиво седла и др. и осач.
2. лековита за зуби. бошмен и мина кармане.
3. капоари и средња оружја за ишче.
4. један обичан берез.
5. тешира за косу
6. кубанско два кошња.
7. кепио вело марке "февари".
8. једна тањирна табла марке "кисери".
9. (40) тешири дрвова.
10. хоуендешени
11. један кључ.
12. шап бени и важе за бешени.

Зем и пред и ведених ствари није ништа друго нађено нити одузето што потврђујем својим потписом и то:

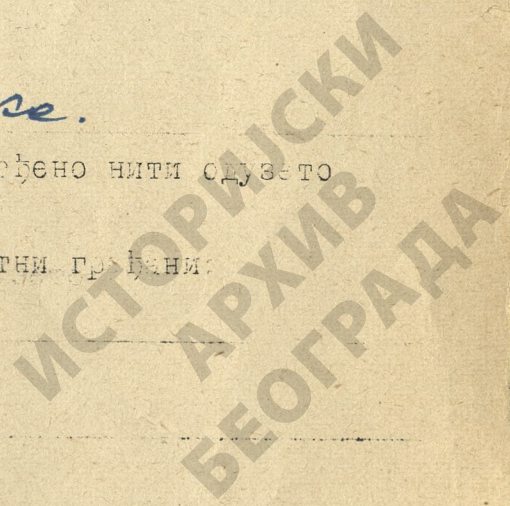
Претрешено лице: Др. Милош Св.

Присутни гр-ђани:

1. _____
2. _____

Извршио претрес и оверовао: Св.

По наредби
Нач. Одељења специјалне полиције
чиновник

...и ...
...и ...

...

...

Занас 13 августа
Принимая сам все
свои обязательства
и ответственности
в будущем.

[Handwritten signature]

ИИГБ - арх. III - 8/13, 4/19/15

ИСТОРИЈСКИ
АРХИВ
БЕОГРАДА

Издање Централне пријавнице Управе града Београда

ПОТВРДА О ПРИЈЕМУ ПРИЈАВЕ — ОДЈАВЕ
POTVRDA O PRIJEMU PRIJAVE — ODJAVE

Станодавац
Stanodavac

Lurdević Natalija

(занимање)
(zanimanje)

и станар
i stanar

Београдски Benjamin

(занимање)
(zanimanje)

Ученом општ. лекар и пензији

Dalmatinska 34

предали су данас пријаву — одјаву
predali su danas prijavu — odjavu

(Штамбом са датумом)
(Štampom sa datumom)

Потпис службеника
Potpis službenika

V. Rasković

Цена 0.50 динара

ИДБ, УГБ-О. III - 8/13, К. 144/15

Ова се потврда сматра као вјерљива од вредности

12. - VI.

2 1/2

р 102

ИСТОРИЈСКИ
АРХИВ
БЕОГРАДА

З А П И С Н И К

о саслушању Др. Бењамина Ногродског (Новоградског), општинског лекара у пензији, рођеног 20. јуна 1885. године у Вилни, - Русија, од оца Илије и мајке Љубов, поданика српског, по народности Рус, ожењен, Јеленом, рођеном ~~у~~ Лендвај, отац једног детета, вере православне, војску служио резервни санитарски потпуковник, који на постављена му питања даде следећи одговор:

Ја сам напустио Русију 1906. године, када сам отишао на студије у Швајцарску, где сам студирао медицину.

По завршеним студијама у Швајцарској јавио сам се на позив Српске владе, преко тадашњег конзула у Швајцарској Николе Петровића, за лекара у Србији, пошто је тада већ био објављен рат између Аустроугарске, Немачке и Србије, а у Србији је тада влада епидемија пегавог тифуса, и није било довољно лекара.

По доласку у Србију ступио сам у српску војску за контрактуалног лекара III класе, који одговара чину поручника.

Одмах по ступању за контрактуалног војног лекара послат сам за лекара I Резервне војне болнице у Зајечару. Управник ове болнице био је тада Др. Хрвичек, а после њег Др. Бриг.

По ступању на дужност у I Резервну војну болницу у Зајечару заразио сам се пегавим тифусом. Одмах по оздрављењу, услед недостатка лекара, још као реконвалесцент, послат сам у Прахово за сузбијање епидемије маларије, где сам у исто време вршио дужност трупног и пристанишног лекара у Прахову и као такав имао сам за задатак да спроводим Аустриске заробљенике за Турнсеверин.

Доцније сам из Прахова по указаној потреби премештен за Ваљево у V Резервну војну болницу. Управник болнице у Ваљеву био је тада мајор Савић, а референт санитета пуковник Петковић, чијег се имена не сећам.

У Ваљеву сам остао до окупације од стране непријатеља, где сам остао по наређењу Врховне команде да бих предао болницу окупаторским властима и штитио интересе српских рањеника и болесника.

По предаји болнице окупаторским властима остао сам још извесно време у болници у Ваљеву, а затим сам интерниран у Надмеђер као војни заробљеник. После извесног времена премештен сам из Надмеђера за Болдогасон, где сам остао до ослобођења, т. ј. до 1913. године.

По ослобођењу стигао сам из Болдогасона у Суботицу, где сам преузео болницу "Код красног петла". Радио сам на сузбијању грипа, која је тада владала код нас. Када се грипа стигала премештен сам за Сенту, као трупни и гарнизони лекар, са седиштем у Сенти, али за гарнизоне: Стара и Нова Кањижа, Хоргош, Мартонош и Нови Сегедин. После неког времена упознао сам се са мојом садашњом женом у Новом Сегедину, а затим сам се са њом ожењено у Сенти.

Пре ступања у брак самном моја жена је била Јеврејка и звала је се Илона. По венчању самном прешла је одмах у православну веру и на крштењу је добила име Вера.

Из Сенте сам доцније премештен за Сомбор за трупног лекара. Затим сам из Сомбора премештен за Ниш за трупног лекара. Из Ниша сам отишао са окупационом трупом, као шеф лекара, за Цариброд, који смо тада имали да примимо од Бугара.

Из Цариброда сам се поново вратио у Ниш. У Нишу сам добио три месеца одсуства за Беч, ради усавршавања зубарства. Одсуство ми је дало Министарство војске да бих се усавршио у зубарству.

По повратку из Беча премештен сам за гарнизон и трупног лекара у Приштину.

Из Приштине сам премештен у Љум Кулу за управника Централне амбуланте, пошто се тада водиле борбе између Миридита и качака.

По свршетку побуне, враћен сам поново у Приштину за гарнизон и трупног лекара. У Приштини сам 1922. године поднео оставку на државну службу и напустио сам војну санитарску службу као контрактуални лекар I класе, односно капетан I класе.

Доцније сам на позив мог бив. команданта дивизије, који ме је позвао, ценивши мој ранији рад у војсци, и под чијом сам командом, док сам служио као активни официр, добио Дивизиске и Армиске похвале, положио испит за мајора активног, али се нисам реактивирао.

После полагања мајорског испита редовно сам унапређен у чин мајора, а затим исто тако редовно и у чин потпуковника и ако сам био у резерви.

По напуштању војне службе ступио сам одмах, као изасланик Министарства народног здравља у Турију-Бачка, где је тада владала епидемија шарлаха, са нарочитим овлашћењима, пошто је то чисто српско место.

По угушењу Епидемије у Турији, постављен сам за општинског лекара у Руски Крстур, срез Кула. Из Руског Крстура премештен сам по молби у Купусин за општинског лекара. Овај ремештај тражио сам зато што ми је Купусин био ближе Кули и дете ми је лакше могло посећивати школу у Кули.

У Купусину сам остао скоро четрнаест година, а затим сам ствљен у пензију из здравствених разлога.

После овога нисам се бавио нити се бавим приватном праксом.

Ја сам имао своју кућу у Сомбору, коју сам после тога продао, јер ми је син био завршио гимназију и како сам жели да настави студије, то сам се реселио у Београд.

О доласку у Београд купио сам кућу у Далматинској улици бр. 34., коју сам после због материјалних разлога продао Наталији Бурђевић, госпођи роте Бурђевића.

Што се тиче мога порекла могу да кажем само толико, колико је мени познато, да ми је мајка била права Хришћанка, а отац наводно Караим. Оца и мајке се не сећам, јер су умрли док сам ја био још мали, а мене је васпитала једна стара добра жена.

У православље сам прешао 1918. године у Сомбору, а обред је пок. Павков, свештеник у Сомбору.

Мој син, Александар, рођен је као дете православних родитеља. Крштен је у Сегедину у српској православној цркви Св. Николе.

Моје сину ништа није познато о пореклу моме, као ни о пореклу мајчином, јер смо га васпитавали у чисто српском духу.

Кумовао је крштењу мога сина Недељко Вељковић, који је тада био полицајцем у Сегедину.

Заборави сам да напоменем да су самном у рођивству били: Др. Крста Драгомировић, санитарски пуковник, зет Степе Степановића, поч., Др. Јован Х. Богдановић, санитарски мајор, Др. Никола Ристић, санитарски капетан I класе и Др. Миланом Симићем, санитарским капетаном I класе.

Од одликовања имам писмене дивизијске и армиске похвале и орден за уједињење и ослобођење Јужних словена.

То је све што бих по овом имао да кажем.

Испит ми је прочитан и све су моје речи у њему записане па га у целости за свој признајем и потписујем.

Писмен сам,

Добрић

О в е р а в а ј у:

Записничар,

Светозар

ИДБ, УГБ - С. П. - 8/13, к. 144/15

ИСТОРИЈСКИ
АРХИВ
БЕОГРАДА

З А П И С Н И К

о саслушању Др. Беџамина Ногродског (Новоградског), општинског лекара у пензији, рођеног 20. јуна 1885. године у Вилни, - Русија, од оца Илије и мајке Љубов, поданика српског, по народности Рус, ожењен, Јеленом, рођеном ~~Мики~~ Лендвај, отац једног детета, вере православне, војску служио резервни санитетски потпуковник, који на постављена му питања даде следећи одговор:

Ја сам напустио Русију 1906. године, када сам отишао на студије у Швајцарску, где сам студирао медицину.

По завршеним студијама у Швајцарској јавио сам се на позив Српске владе, преко тадашњег конзула у Швајцарској Николе Петровића, за лекара у Србији, пошто је тада већ био објављен рат између Аустроугарске, Немачке и Србије, а у Србији је тада влада епидемија пегавог тифуса, и није било довољно лекара.

По доласку у Србију ступио сам у српску војску за контрактуалног лекара III класе, који одговара чину поручника.

Одмах по ступању за контрактуалног војног лекара послат сам за лекара I Резервне војне болнице у Зајечару. Управник ове болнице био је тада Др. Хрњићек, а после њег Др. Бриг.

По ступању на дужност у I Резервну војну болницу у Зајечару заразио сам се пегавим тифусом. Одмах по оздрављењу, услед недостатка лекара, још као реконвалесцент, послат сам у Прахово за сузбијање епидемије маларије, где сам у исто време вршио дужност трупног и пристанишног лекара у Прахову и као такав имао сам за задатак да спроводим Аустриске заробљенике за Турнсеверин.

Доцније сам из Прахова по указаној потреби премештен за Ваљево у V Резервну војну болницу. Управник болнице у Ваљеву био је тада мајор Савић, а референт санитета пуковник Петковић, чијег се имена не сећам.

У Ваљеву сам остао до окупације од стране непријатеља, где сам остао по наређењу Врховне команде да бих предао болницу окупаторским властима и штитио интересе српских рањеника и болесника.

По предаји болнице окупаторским властима остао сам још извесно време у болници у Ваљеву, а затим сам интерниран у Надмеђер као војни заробљеник. После извесног времена премештен сам из Надмеђера за Болдогасон, где сам остао до ослобођења, т. ј. до 1918. године.

По ослобођењу стигао сам из Болдогасона у Суботицу, где сам преузео болницу "Код красног петла". Радио сам на сузбијању грипа, која је тада владала код нас. Када се грипа стигла премештен сам за Сенту, као трупни и гарнизони лекар, са седиштем у Сенти, али за гарнизоне: Стара и Нова Кањижа, Хоргош, Мартонош и Нови Сегедин. После неког времена упознао сам се са мојом садашњом женом у Новом Сегедину, а затим сам се са њом оженио у Сенти.

Пре ступања у брак самном моја жена је била Јеврејка и звала је се Илона. По венчању самном прешла је одмах у православну веру и на крштењу је добила име Вера.

Из Сенте сам доцније премештен за Сомбор за трупног лекара. Затим сам из Сомбора премештен за Ниш за трупног лекара. Из Ниша сам отишао са окупационом трупом, као шеф лекара, за Цариброд, који смо тада имали да примимо од Бугара.

Из Цариброда сам се поново вратио у Ниш. У Нишу сам добио три месеца одсуства за Беч, ради усавршавања зубарства. Одсуство ми је дало Министарство војске да бих се усавршио у зубарству.

По повратку из Беча премештен сам за гарнизонаог и трупног лекара у Приштину.

Из Приштине сам премештен у Љум Кулу за управника Централне амбуланте, пошто се тада водиле борбе између Миридита и качака.

По свршетку побуне, враћен сам поново у Приштину за гарнизонаог лекара. У Приштини сам 1922. године поднео оставку на државну службу и напустио сам војну санитетску службу као контрактуални лекар I класе, односно капетан I класе.

Доцније сам на позив мог бив. команданта дивизије, који ме је позвао, ценећи мој ранији рад у војсци, и под чијом сам командом, док сам служио као активни официр, добио Дивизиске и Армиске похвале, положио испит за мајора активног, али се нисам реактивирао.

После полагања мајорског испита редовно сам унапређен у чин мајора, а затим исто тако редовно и у чин потпуковника и ако сам био у резерви.

По напуштању војне службе ступио сам одмах, као изасланик Министарства народног здравља у Турију-Бачка, где је тада владала епидемија шарлаха, са нарочитим овлашћењима, пошто је то чисто српско место.

По угушењу епидемије у Турији, постављен сам за општинског лекара у Руски Крстур, срез Кула. Из Руског Крстура премештен сам по молби у Купусин за општинског лекара. Овај премештај тражио сам зато што ми је Купусин био ближе Кули и дете ми је лакше могло посећивати школу у Кули.

У Купусину сам остао скоро четрнаест година, а затим сам ствљен у пензију из здравствених разлога.

После овога нисам се бавио нити се бавим приватном праксом.

Ја сам имао своју кућу у Сомбору, коју сам после тога продао, јер ми је син био завршио гимназију и како сам жели да настави студије, то сам се реселио у Београд.

По доласку у Београд купио сам кућу у Далматинској улици бр. 34., коју сам после због материјалних разлога продао Наталији Бурђевић, госпођи роте Бурђевића.

Што се тиче мога порекла могу да кажем само толико, колико је мени познато, да ми је мајка била права Хришћанка, а отац наводно Караим. Оца и мајке се не сећам, јер су умрли док сам ја био још мали, а мене је васпитала једна стара добра жена.

У православље сам прешао 1918. године у Сомбору, а обред је пок. Павков, свештеник у Сомбору.

Мој син, Александар, рођен је као дете православних родитеља. Крштен је у Сегедину у српској православној цркви Св. Николе.

Моје сину ништа није познато о пореклу моје, као ни о пореклу мајчином, јер смо га васпитавали у чисто српском духу.

Кумовао је крштењу мога сина Недељко Вељковић, који је тада био полиц. комесар у Сегедину.

Заборави сам да напоменем да су самном у ропству били: Др. Крста Драгомировић, санитарски пуковник, зет Степе Степановића, поч. Др. Јован Х. Богдановић, санитарски мајор, Др. Никола Ристић, санитарски капетан I класе и Др. Миланом Симићем, санитарским капетаном I класе.

Од одликовања имам писмене дивизиске и армиске похвале и орден за уједињење и ослобођење Јужних словена.

То је све што бих по овом имао да кажем.

Испит ми је прочитан и све су моје речи у њему записане па га у целости за свој признајем и потписујем.

Писмен сам,

Давидовић

О в е р а в а ј у:

Записничар,

Светић

ИДВ, УГБ-ОП.Ш - 8/13, к. 147/15

ИСТОРИЈСКИ
АРХИВ
БЕОГРАДА

У П Р А В И   Г Р А Д А   Б Е О Г Р А Д А

/ Одељењу Специјалне Полиције /

Б Е О Г Р А Д

Мој муж Др. Венимијан Новоградски, лекар из Београда ухапшен је на дан 28 јануара 1942 године под сумњом да је јевреин.

Мој муж је православне вере, васпитан од свог рођења у духу православне вере, венчан са мном у православној цркви "Св. Вел. Борђа" у Београду. У браку смо имали једно мушко дете, крштено је у православној цркви "Св. Оца Николаја" у Сегедину 1921 године, као што се види из приложеној крштеници у актима, у којој назначено да су родитељи православне вере.

Родитељи мога мужа односно отац његов је пореклом Караим, као што се види из приложеног уверења кварта I У.Г.Б. бр.3916/42.

Караими у Русуји били су једна стара верска секта која по својој вери потиче од Ислама а по народности од старих Хазарера / једно племе које са Кавказа дошло на Крим/. Они су уживали сва права руских поданика, а у Русији заузимали највише положаји као у државној ерархији тако и у војсци. Било их је генерала, племића, жувана.

Да К се Караими нису сматрали за јевреји у Русији подносим уверење Руског Пуномоћног Биро у Србији.

Мој муж дошао је у Србију 1914 г. као добровољац - војни лекар и као такав учествовао у првом светском рату и за време рата био је као Српски заробљеник у Мађарској. После рата остао је у Србији и као војни лекар радио у разним војним болницама. За то време био је оцениван од својих претпостављених као одличан раденик, национално и лично исправан као и савестан за доказ чега подносим оцену његових претпостављених.

Досадашњом истрагом утврђено је да мој муж нема никаквих криви

ца те стога молим Управу града Београда да се мој муж пусти на слободу.

У ч т и в а,
Вана Новогорска

21 марта 1942 године
Београд.

У П Р А В Н И Т Р А Д А Б Е О Г Р А Д А

У С л о ж б е н и С т а н о в и

Б Е О Г Р А Д

ИДБ, УГБ - С. II - 8/13, к. 144/15

ИСТОРИЈСКИ
АРХИВ
БЕОГРАДА

УПРАВА ГРАДА БЕОГРАДА
Одел ње специјалне полиције
II Бр. 5116
13. априла 1942. године
Београд

ОТСЕКУ ЗА ЈЕВРЕЈЕ И ЦИГАНЕ
У.Г.Б.

Спроводи се Отсеку Др. БЕЉАМИН НОВГРОДСКИ, лекар, који је ухапшен по налогу Гестапоа под сумњом да је јеврејин.
Како именовани ничим није могао доказати да није јеврејин, а вођеном истрагом над њим утврђено је да има знакова јеврејског порекла, то се исти спроводи Отсеку, с молбом на даљу надлежност.
Жена именованог, Вера Новоградска, покрштена јеврејка, као и његов син, налазе се на слободи са станом у Даламатинској улици бр. 34., ~~и~~ о чему се извештава Отсек ради знања и даље надлежности.

~~ИСП~~
Шеф оделења специјалне полиције
Шеф одељења III, полициј. комесар,

ИСТОРИЈСКИ
АРХИВ
БЕОГРАДА

ИДБ 5716 ✓

Установи се лице
и одговарајуће досије

15. IV 42

По наредби
Шефа одељења специјалне полиције
Шефа ошсека III, полициј. комесар,

[Handwritten signature]

ИДБ, УДБ - У. III - 8/15 к. 159/15

ИСТОРИЈСКИ
АРХИВ
БЕОГРАДА

Лични опис: стас: мали ; коса: црна проседа, очи: црне
 Уста: правилна ; зуби: здрави ; нос: повијен-јеврејски
 Бркови: брије Брада: брије Особени знаци: нема

Рукопис: _____
 _____
 _____
 _____

О т и с ц и :

--	--	--	--	--

Фот о г р а ф и ј а :

ИДБ, УГБ - сл. III - 8/13, к. 149/15

ИСТОРИЈСКИ
 АРХИВ
 БЕОГРАД

бр. Милова 11
 + 1 фотографија